

राष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयःतिरुपतिः ,

विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षा -2020

प्रश्नपत्रम्

विषयः - पुराणेतिहासः

पूर्णाङ्काः -100

- 1 भारतीयसर्वप्राचीनसभ्यता का ?
A सिन्धुसभ्यता B वैदिकसभ्यता
C रामायणकालिकसभ्यता D सुमेरियासभ्यता
- 2 भारतीयशासकेषु कः चाणक्यं राजप्रासादात् बहिश्चकार ?
A चन्द्रगुप्तः B धननन्दः
C बिन्दुसारः D चन्द्रनन्दः
- 3 भारतीयसमाजे गर्भाधानसंस्कारादनन्तरं कः संस्कारः कार्यते ?
A सीमन्तोन्नयनम् B पुंसवनम्
C चूडाकर्म D जातकर्म
- 4 ब्रह्मयज्ञः कं सूचयति ?
A स्वाध्यायम् B देवपूजनम्
C ब्रह्मार्चनम् D ईश्वरभक्तिम्
- 5 भारतसंविधाने कस्यामनुसूच्यां संस्कृतभाषायाः स्थानं वर्तते ?
A नवम्याम् B अष्टम्याम्
C दशम्याम् D षष्ठ्याम्
- 6 दूरदर्शने प्रसारितसंस्कृतकार्यक्रमस्य नाम किम् ?
A संस्कृतभारती B वार्तावली

- C संस्कारः D संस्कृतवार्ताः
- 7 संस्कृतभाषा देवभाषा इति केनोक्तम् ?
A दण्डिना B मम्मटेन
C विश्वनाथेन D कह्लणेन
- 8 श्रमणधर्मस्य सम्बन्ध कैः भवति ?
A बौद्धैः B जोराष्ट्रैः
C सिक्खैः D इस्लामैः
- 9 सांख्यदर्शनाधारेण अधोलिखितेषु किं तत्त्वम् अहङ्कारस्य विकाररूपं भवति ?
A बुद्धितत्त्वम् B इन्द्रियतत्त्वम्
C प्रकृतितत्त्वम् D पुरुषतत्त्वम्
- 10 “द्वादशलक्षणी”ति कस्य दर्शनस्य नाम ?
A जैनदर्शनस्य B पूर्वमीमांसादर्शनस्य
C उत्तरमीमांसादर्शनस्य D न्यायदर्शनस्य
- 11 पद्मपुराणस्य कस्मिन् खण्डे शकुन्तलोपाख्यानं प्राप्यते ?
A सृष्टिखण्डे B भूमिखण्डे
C स्वर्गखण्डे D पातालखण्डे
- 12 आगमशास्त्रे “बेरम्” नाम किम् ?
A मूर्तिः B मण्डलम्
C मुद्रा D मन्त्रः

- 13 मातृकासु “पुष्पिका” (Colophon) कुत्र भवति ?
- A अध्यायान्ते B ग्रन्थारम्भे
C ग्रन्थमध्ये D पादटिप्पण्याम्
- 14 “सहस्रशीर्ष देवम्” – अनेन वाक्येन आरब्धं सूक्तं किम्?
- A पुरुषसूक्तम् B अघमर्षणसूक्तम्
C नारायणसूक्तम् D विष्णुसूक्तम्
- 15 आयुर्वेदस्य मूलं कस्मिन् वेदे अस्ति?
- A ऋग्वेदे B यजुर्वेदे
C सामवेदे D अथर्ववेदे
- 16 त्रिष्टुप् छन्दसि अक्षराणां सङ्ख्या का?
- A 32 B 36
C 44 D 40
- 17 सर्वलघुः इति को गणः?
- A जगणः B मगणः
C नगणः D सगणः
- 18 कौ छायाग्रहौ स्तः?
- A शनिभौमौ B राहुकेतू
C सूर्यचन्द्रौ D गुरुशुक्रौ
- 19 विंशोत्तरीदशायां कति वर्षाणि भवन्ति?
- A 120 B 100

C 108

D 20

20 सूर्यग्रहस्य मित्रग्रहः कः?

A गुरुः

B बुधः

C शुक्रः

D शनिः

21 अष्टादशसाहस्रीसंहिता इति कस्य पुराणस्य नामान्तरम्?

A श्रीमद्भागवतस्य

B वराहपुराणस्य

C वामनपुराणस्य

D ब्रह्मवैवर्तपुराणस्य

22 रामायणे स्वयम्भ्रभागुहावर्णनं कस्मिन् काण्डे वर्तते?

A सुन्दरकाण्डे

B अरण्यकाण्डे

C अयोध्याकाण्डे

D किष्किन्धाकाण्डे

23 काव्यप्रकाशे उपमानोपमेययोः विपर्यासे कोऽलङ्कारः?

A अनन्वयः

B विभावना

C विशेषोक्तिः

D उपमेयोपमा

24 साहित्यदर्पणे साकल्येन लक्षणायाः कति भेदाः स्वीकृताः?

A षोडश

B चतुर्विंशतिः

C अशीतिः

D षट्

25 “अङ्गीकरोति यः काव्यं शब्दार्थावनलङ्कृती। असौ न मन्यते
कस्मादनुष्णमनलङ्कृती”॥ इत्येवं मम्मटकाव्यलक्षणे कः प्रश्नमुत्थापितवान्?

A जयदेवः

B विश्वनाथः

C विद्यानाथः

D भोजदेवः

- 26 प्रेजते इत्यत्र कः सन्धिः ?
- A गुणः B पररूपम्
C वृद्धिः D पूर्वरूपम्
- 27 एतेषु साधुरूपं किम् ?
- A सुगन्नीशः B सुगन्गीशः
C सुगणीशः D सुगण्णीशः
- 28 अहश्च रात्रिश्च अनयोः समाहारः इति विग्रहे किं रूपम् ?
- A अहोरात्रम् B अहोरात्रिः
C अहोरात्रः D अहोरात्री
- 29 अधिहरि इत्यत्र कः समासः ?
- A बहुव्रीहिः B अव्ययीभावः
C तत्पुरुषः D कर्मधारयः
- 30 सुसिक्तम् इत्यत्र सु इत्यस्य का संज्ञा ?
- A उपसर्गः B उपपदम्
C कर्मप्रवचनीयः D अव्ययम्
- 31 भवत् - शब्दस्य षष्ठीबहुवचने किं रूपम् ?
- A भवतानाम् B भवताम्
C भवतः D भवत्सु
- 32 अधिकरणं कतिविधम् ?

- A द्विविधम्   B त्रिविधम्
C चतुर्विधम्   D पञ्चविधम्

33 त्वं लिखसि इत्यस्य वाच्यपरिवर्तनं कुरुत ।

- A त्वया लिखति   B त्वं लिखत
C त्वया लिख्यते   D त्वया लिख्यसे

34 पक्वः इत्यत्र कः कृतप्रत्ययः ?

- A व   B क्त
C अच्   D तृच्

35 व्यासस्य अपत्यम् इत्यर्थे किं रूपम् ?

- A वैयासकिः   B व्यासकिः
C व्यासपुत्रः   D व्यासिः

36 भीधातोः लटि प्रथमपुरुषैकवचनं रूपं किम् ?

- A भेति   B बभेति
C बिभेति   D भयति

37 श्वन् शब्दस्य द्वितीयाबहुवचनं किम् ?

- A श्वानम्   B शुनः
C श्वानान्   D श्वानः

38 कण्ठेकालः इत्यत्र कः समासः ?

- A सप्तमीतत्पुरुषः B असमर्थसमासः
C बहुव्रीहिः D द्विगुः

39 मेघदूतकाव्यस्य मल्लिनाथविरचितव्याख्यायाः नाम किम् ?

- A जीवातुः B बालप्रिया
C सञ्जीवनी D घण्टापथः

40 मधुराविजयम् इति चरित्रग्रन्थस्य कर्ता कः ?

- A गङ्गादेवी B आर्यदेवी
C रामभद्राम्बा D पद्मगुप्तः

41 आनन्दवर्धनमतेन महाभारते अङ्गिरसः कः ?

- A वीरः B करुणः
C शान्तः D रौद्रः

42 वस्तुनः उत्तरोत्तम् उत्कर्षः कस्मिन् अलङ्कारे स्वीकृतः ?

- A उपमालङ्कारे B रूपकालङ्कारे
C सारालङ्कारे D सूक्ष्मालङ्कारे

43 पुराणेषु कस्मिन् पुराणे संस्कृतालङ्कारविषयकं तत्त्वम् उपनिबद्धम् ?

- A पद्मपुराणे B अग्निपुराणे
C गरुडपुराणे D नारदपुराणे

44 'मरणं प्रकृतिः शरीरिणाम्' इत्याद्युक्तिः कस्य ?

- A अश्वघोषस्य B भासस्य
C कालिदासस्य D भारवेः
- 45 'मेघदूते चटुलशफरोद्वर्तनप्रेक्षितानि' इति कस्याः नद्याः विशेषणम् ?
A निर्विन्ध्या B रेवा
C गम्भीरा D सरस्वती
- 46 'वाक्यं रसात्मकं काव्यम्' – उक्तिरियं कस्य ?
A अभिनवगुप्तस्य B आनन्दवर्धनस्य
C मम्मटाचार्यस्य D विश्वनाथस्य
- 47 महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि शकुन्तलोपाख्यानं वर्णितमस्ति ?
A वनपर्वणि B भीष्मपर्वणि
C आदिपर्वणि D द्रोणपर्वणि
- 48 अजविलापः रघुवंशे कस्मिन् सर्गे वर्तते ?
A द्वितीयसर्गे B चतुर्थसर्गे
C अष्टमसर्गे D पञ्चमसर्गे
- 49 तापसवत्सराजस्य कर्ता कः ?
A अनङ्गहर्षः B मुरारिः
C विशाखदत्तः D महेन्द्रविक्रमः
- 50 पदानां मिथः सम्बन्धे बाधाया अभावः किमुच्यते ?
A मित्रता B योग्यता
C सत्यता D काव्यता

- 51 अधोलिखितेषु अन्तरिक्षविज्ञानानुसन्धाने कः प्रसिद्धः ?
- A पठाणिसामन्तः B भासः
C विष्णुशर्मा D पराशरः
- 52 वेदेषु गवेषणाशब्दस्य कोऽर्थः प्राप्यते ?
- A शस्त्रान्वेषणम् B आत्मान्वेषणम्
C शास्त्रान्वेषणम् D गाभ्यन्वेषणम्
- 53 परंब्रह्मानुसन्ध्यात्” इति सूत्रं कुत्र वर्तते ?
- A तैत्तिरीयोपनिषदि B नृसिंहोत्तरतापिन्युपनिषदि
C बृहदारण्यकोपनिषदि D मनुस्मृतौ
- 54 संस्कृतभाषासाहित्यक्षेत्रे अनुसन्धानस्य का प्रमुखावश्यकता स्यात् ?
- A प्राचीनभारतीयसंस्कृतेः सभ्यतायाश्च प्रतिष्ठा
B संस्कृतशास्त्राणां मौलिकज्ञानवितरणम्
C संस्कृतशास्त्राणां संरक्षणम्
D संस्कृतशास्त्राणां सामाजिकसमस्यानिवारणायोपयोगः
- 55 प्राचीनानुसन्धातृमुनिषु वागायुर्योगवेत्ता कः ?
- A वराहमिहिरः B ब्रह्मगुप्तः
C पतञ्जलिः D कालिदासः
- 56 अधोलिखितेषु अनुसन्धानस्य प्रकृतं लक्षणं किं स्यात् ?
- A अनुपलब्धवस्तुनां लोकलोचनगोचरीकरणम्

- B समुपलब्धानां तथ्यानां नवीनरूपेण नूतनसिद्धान्तैः उपस्थापनम्
- C समस्यायाः सिद्धान्तैस्सह निवारणम्
- D एतत्सर्वम्
- 57 विषयनिर्वाचने समुचितसामग्र्यभावात् शोधः कीदृशः भवितुमर्हति
- A सफलः B असम्पूर्णः भ्रमात्मको वा
- C विलक्षणः D समाजोपयोगी
- 58 समीक्षकस्य हाल्- महोदयस्य मतानुसारेण मातृकाषु भ्रमाः कतिविधाः भवन्ति ?
- A द्विविधाः B त्रिविधाः
- C चतुर्विधाः D बहुविधाः
- 59 राष्ट्रस्य अतीतां घटनां, साहित्यं, संस्कृतिं वा समाश्रित्य नूतनतया क्रियमाणमनुसन्धानं केन नाम्ना परिचितम् ?
- A क्रियात्मकमनुसन्धानम् B ऐतिहासिकमनुसन्धानम्
- C व्याख्यात्मकमनुसन्धानम् D किमपि न
- 60 व्याख्यात्मकः शोधः कीदृशः भवति ?
- A विश्लेषणात्मकः B प्रयोगात्मकः
- C तुलनात्मकः D सम्पादनात्मकः
- 61 अनुसन्धाननिमित्तमिदमपेक्षितम् -
- A क्रमबद्धयोजनानिर्माणम् B मार्गदर्शनप्रदानम्
- C आर्थिकमायोजनम् D पुस्तकालये उपवेशनम्

- 62 राष्ट्रियपाण्डुलिपिसंस्थायाः ध्येयवाक्यं किम् ?
- A या विद्या सा विमुक्तये   B तमसो मा ज्योतिर्गमय
C विज्ञानमुपास्व   D मातृका रक्षत
- 63 भारतस्य संस्कृतपत्रिकाः पत्रकाराश्च इति कीदृशम् अनुसन्धानं भवितुमर्हति ?
- A सर्वेक्षणम्   B शास्त्रीयम्
C तुलनात्मकम्   D क्षेत्रीयम्
- 64 “Research is a careful, systematic and objective investigation conducted to obtain valid facts, draw conclusions and established principles regarding an identifiable problem in some field of knowledge.” इति केन वैदेशिकेनोक्तम् ?
- A Clarke and Clarke   B Clifford Woody
C John W. Best   D Martyn Shuttle Worth
- 65 पाठभेदादिसमीक्षा कदा क्रियते ?
- A मातृकासम्पादने   B आलङ्कारिकपर्यालोचनायाम्
C ग्रन्थकृदः व्यक्तित्वकृतित्वविचारे   D दार्शनिकपरिशीलने
- 66 मातृकायाम् उल्लिखिता “ग्रहर्षिवियच्चन्द्राः” इति पङ्क्तिः कां संख्यां बोधयति ?
- A 1079   B 1879
C 1179   D 6179
- 67 अनुसन्धाने विषयचयनसन्दर्भे किं न द्रष्टव्यम् ?
- A अनुसन्धातुः बोधनक्षमता   B अनुसन्धातुः विषयं प्रति प्रीतिः
C विषयं प्रति पाठकानामभिरुचिः   D विषयं प्रति परेषां निन्दनम्
- 68 अन्तर्जाले अधोलिखितेषु किं Internet Searching Tool रूपेण नोपयुज्यते ?

- A Google   B Yahoo
C Bing   D Whatsapp

69 महस्विनी” इति शोधपत्रिका कया संस्थया प्रकाश्यते ?

- A तिरुपतिस्थराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयेन
B केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य राजीवगान्धिपरिसरेण
C श्रीजगन्नाथसंस्कृतविश्वविद्यालयेन
D सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयेन

70 अखिलभारतप्राच्यविद्यासम्मेलनं कया संस्थया क्रियते ?

- A केन्द्रमानवसंवलविकासमन्त्रालयेन
B भण्डारकरप्राच्यविद्याऽनुसन्धानकेन्द्रेण
C सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयेन
D सिण्डिआ-प्राच्यविद्याकेन्द्रेण

71 “Oriental Research Institute (ORI) ” कुत्र वर्तते ?

- A केरले   B ताञ्जावूरे
C मैशूरे   D पुनेनगरे

72 भण्डारकरप्राच्यविद्यागवेषणाकेन्द्रात् प्रकाशितस्य महाभारतग्रन्थस्य सम्पादनायाम् अयं नास्ति ?

- A सूक्तङ्करः   B वेल्वल्करः
C दाण्डेकरः   D पि.वि.काणे

73 National Manuscript Mission इति संस्थायाः प्रकाशनेषु एतन्नास्ति –

- A कृतिबोधः B समीक्षिका
C तत्त्वबोधः D संस्कृतप्रतिभा

74 आधुनिकयुगे दर्शनशास्त्रानुसन्धानस्य काऽऽवश्यकता ?

- A भोगाय B मोक्षाय
C भोगाय मोक्षाय च D न भोगाय न च मोक्षाय

75 बोरी (BORI) इत्यस्य सम्पूर्णं स्वरूपमिदम्?

- A Bhandarkar Oriental Research Institute
B Bharatiya Oriental Research Institute
C Brahmasamaja Oriental Research Institute
D Babasaheb Oriental Research Institute

76 पुराणगुह्यं किम् ?

- A रामायणम् B भागवतम्
C अग्निपुराणम् D शिवपुराणम्

77 असुराः कया मोहिताः ?

- A सीतया B रमया
C मोहिन्या D गायत्र्या

78 केन विना सौख्यं न भविष्यति ?

- A मुक्तिः B मोक्षः
C योगः D भक्तिः

- 79 रावणस्य पिता कः ?
- A विश्रवसः B दशरथः
C हयग्रीवः D मुकुन्दः
- 80 मलयपर्वतः कुत्र विद्यते ?
- A पुर्याम् B लङ्कायाम्
C अयोध्यायाम् D स्वर्गे
- 81 शब्दानां प्रवरो कः ?
- A मन्त्रः B छन्दः
C व्याकरणम् D शब्दः
- 82 जरासन्धः कस्य राज्यस्याधिपः ?
- A मगधस्य B अयोध्यायाः
C कलिङ्गस्य D लङ्कायाः
- 83 प्रद्युम्नस्य पत्नी का ?
- A गान्धारी B प्रभावती
C सीता D माया
- 84 मुचुकुन्दः कस्मिन् वंशे जातः ?
- A चन्द्रः B ब्रह्म
C शिव D इक्ष्वाकु
- 85 मृकण्डोः पुत्रः कः ?
- A मुकुन्दः B मार्कण्डेयः
C शिवः D रामः

- 86 विष्णोः दक्षिणजानुः किम् ?
A भविष्यपुराणम् B भागवतपुराणम्
C विष्णुपुराणम् D मार्कण्डेयपुराणम्
- 87 नीलाचलगुहावासः कः ?
A हरिः B जगन्नाथः
C विष्णुः D श्रीनिवासः
- 88 पञ्चद्वीपप्रज्वालनेन कस्य पूजा करणीया ?
A नृसिंहस्य B शिवस्य
C ब्रह्मणः D रामस्य
- 89 ब्रह्मणः पञ्चमं शिरः कः जघान ?
A हरिः B शम्भुः
C कृष्णः D गणेशः
- 90 पुष्पभद्रायां कदा स्नानं सर्वकामदम् ?
A कार्तिके B श्रावणे
C माघे D फाल्गुणे
- 91 वटमूले वटेशः सर्वपापप्रणाशनः कः ?
A श्रीपुरुषोत्तमः B शिवः
C श्रीनिवासः D कृष्णः
- 92 श्रीपुरुषोत्तमे पार्श्वे तीर्थं किमस्ति ?
A पापविनाशन B रोहिणी
C आकाशगङ्गा D कपिलतीर्थम्

- 93 पद्मावत्याः पिता कः ?
- A दशरथः B रावणः
C आकाशराजा D श्रीनिवासः
- 94 प्रलयः कति ?
- A चत्वारि B त्रीणि
C पञ्च D नव
- 95 कीर्तनभक्तेः उपासकः कः ?
- A आज्ञनेयः B शिवदासः
C नारदः D कृष्णः
- 96 जम्बुद्वीपस्य नामान्तरं किम् ?
- A आफगानिस्थान B अमेरिका
C पाकिस्तान D भारतवर्षम्
- 97 विष्णुधर्मोत्तरपुराणम् किम् ?
- A उपपुराणम् B महापुराणम्
C पुराणम् D औपपुराणम्
- 98 दुर्गासप्तशतिः कुत्र वर्तते ?
- A अग्निपुराणे B भारते
C भागवते D मार्कण्डेये
- 99 आनकदुन्दुभिः कः ?
- A अर्जुनः B कृष्णः
C वसुदेवः D रामः

100 पुराणानुसारं प्रथमा सृष्टिः ----- ।

A आकाशः

B अग्निः

C वायुः

D जलम्

ANSWER KEY

Ph.D in Puranetihasa

<i>Q. No</i>	KEY	<i>Q. No</i>	KEY	<i>Q. No</i>	KEY	<i>Q. No</i>	KEY
1	A	26	B	51	A	76	B
2	B	27	D	52	D	77	C
3	B	28	C	53	B	78	D
4	A	29	B	54	D	79	A
5	B	30	C	55	C	80	B
6	B	31	C	56	D	81	A
7	A	32	B	57	B	82	A
8	A	33	C	58	B	83	B
9	B	34	B	59	B	84	D
10	B	35	A	60	A	85	B
11	C	36	C	61	A	86	A
12	A	37	B	62	C	87	B
13	A	38	C	63	D	88	A
14	C	39	C	64	A	89	B
15	A	40	A	65	A	90	A
16	C	41	C	66	A	91	A
17	C	42	C	67	D	92	B
18	B	43	B	68	D	93	C
19	A	44	C	69	A	94	A
20	A	45	C	70	B	95	C
21	A	46	D	71	C	96	D
22	D	47	C	72	D	97	A
23	D	48	C	73	D	98	D
24	C	49	A	74	C	99	C
25	A	50	B	75	A	100	D